

ENTREVISTA

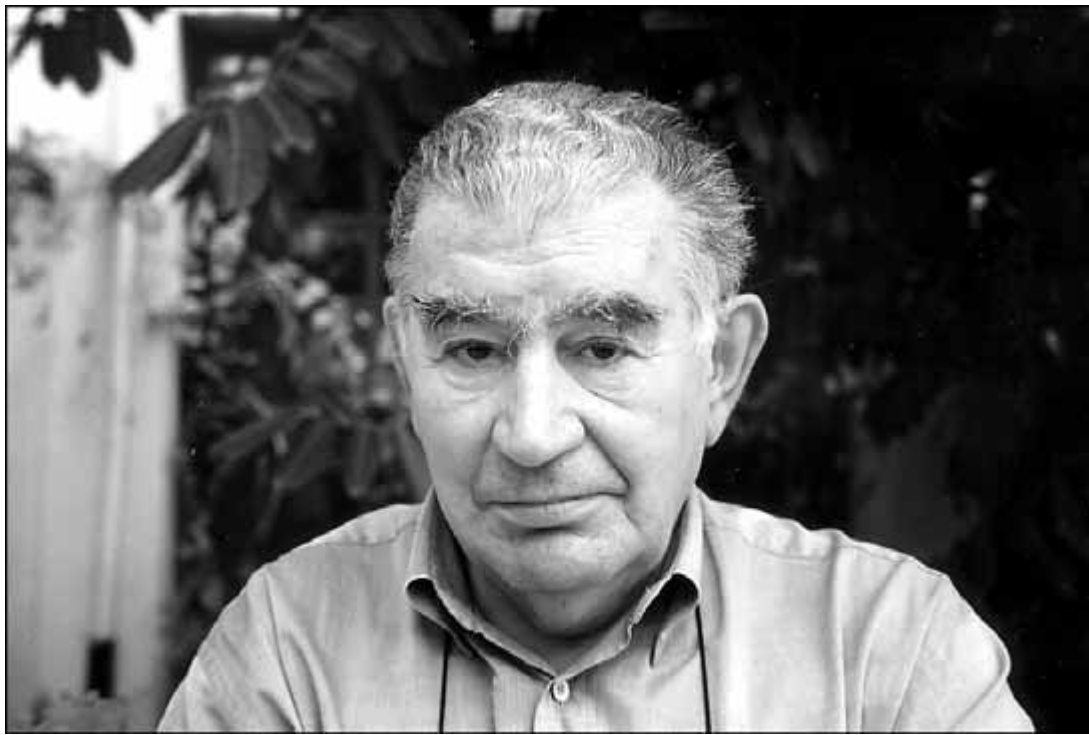
Antonio Gamoneda

POETA

“La meua poesia relata com avanço cap a la mort”

VIRGÍNIA MASCARÓ

Els poemes d'Antonio Gamoneda menen el lector fins al llindar mateix del coneixement i de l'experiència sensitiva. El seu últim llibre de poemes, 'Arden las pérdidas' (Tusquets), és un relat d'allò que ja no hi és, d'allò perdut i oblidat que no obstant això encara crema i s'afirma, lluminós i cruel, davant la imminència de la seva desaparició. El poeta afirma que la seva poesia és el relat de com avança cap a la mort, però reconeix que, en la vellesa, encara escriu poemes d'amor

V.M. ¿Té algun llibre nou entre mans?

A.G. He tancat l'edició de la meua poesia completa, amb l'editorial Galaxia Gutenberg-Círculo de Lectores. Més o menys, 55 anys de poesia. Aquest treball ja està acabat i estic amb la sensació de buidor, en aquell moment que et ve la idea que estàs tancant la botiga, de no saber si tornaràs a escriure més. De totes maneres, tinc començades unes memòries una mica visionàries i mentideres. Si m'animo a escriure, serà per aquest camí.

V.M. Ja hi treballa?

A.G. Tinc uns 30 o 40 fulls que podrien ser definitius. A més, tots els meus llibres de poesia es constituïran en apunts per fer aquestes memòries.

V.M. De poesia està fent res?

A.G. No.

V.M. Té poemes inèdits per publicar?

A.G. Inèdits, en llibres, sí. Fa uns dies que ha sortit *Reescritura*, publicat per Abada Editores, de Madrid. És el que el llibre indica, una reescriptura d'una selecció de poemes, alguns dels quals tenen 50 anys. Majoritàriament, poemes de joventut, com els que pertanyen al meu poemari juvenil *La tierra y los labios*. I a un segon poemari, *Sublevación inmóvil*, que va publicar Adonais.

Aquests dos s'emporten un 80% dels poemes reescrits.

V.M. Què fa necessària la reescriptura?

A.G. Penso que, si jo he canviat, tinc tot el dret que també canviïn els meus poemes. I això, independentment del fet que puguin tenir defectes que em molestin: no és això el que m'empeny a reescriure'ls, sinó el fet que en els poemes hi ha subjacent un pensament que ha canviat en 60 anys. Tot el

que eren zones de reflexió discursiva ha estat durament retocat i dut, fins i tot, a la seva contradicció.

V.M. Què queda en Gamoneda dels poemes de 'La tierra y los labios'?

A.G. La voluntat de salvar-los segons el pensament poètic actual. Per exemple, si en *Sublevación inmóvil* hi havia una clara proposta idealista, que combinava categories absolutes, com ara bellesa, veritat, bé i mal... Tot això ha estat convertit a altres formes ideològiques. Els poemes sofreixen aquesta mateixa compressió.

V.M. Si els tons, els ritmes, les concepcions del món no han pogut ser estables entre els 16 i els 73 anys,

¿quin és el fil conductor dels poemes escrits durant tota una vida?

A.G. Els tons, els ritmes, la disposició formal no han pogut ser ni únics ni estables, i la concepció del món, tampoc. El fil conductor en tot cas ha estat el mateix que travessa els meus períodes existencials. La meua vida als 40 anys no era com als 30. Ni als 50 anys era com als 40. I aquestes modifi-

cacions existencials s'han reflectit en la meua poesia.

V.M. ¿Per això li serveixen com a notes per a unes memòries?

A.G. Sí. I tot i que no estigui perfectament clar, per a mi contenen les claus necessàries. Això ens diu que a través de l'escriptura de la meua poesia he estat fent les anotacions de la meua existència. I aquest ha estat l'únic fil conductor.

V.M. Vostè ha tingut molta relació amb Catalunya i amb el pintor Tàpies... I la seva poesia em sembla molt pictòrica. Quina relació tenen la poesia i la pintura, la poesia i la música?

A.G. Les manifestacions estètiques tenen uns fonaments segons els quals estem pràcticament en el mateix terreny sempre, tot i que després es manifestin d'una manera que repercuteix en la sensibilitat de manera diferent. Els grecs deien que la pintura era poesia que es veu i que la poesia era pintura que s'escolta. És cert, que en la música, la poesia, la pintura, l'escultura i l'arquitectura regeixen unes lleis de composició escrites, que es poden improvisar en cada moment, però que existeixen, que les fan participar d'una mena de legislació en comú.

V.M. Com si hi hagués una harmonia més enllà de cada una d'elles?

A.G. esclar, són sistemes de simetries i correspondències, enteses d'una manera àmplia. Això no vol dir ser igual a un altre exactament. Es donen en la composició d'una obra plàstica i també en la música.

V.M. Casa seva, amb tantes pintures, sembla un museu. Li hauria agradat ser pintor?

A.G. No m'ho vaig plantejar mai, perquè el que estava clar és que jo no podia fer pintura. Era maldestre, es feia evident quan pintava...

V.M. Què va fer amb Tàpies, exactament?

A.G. Un llibre: *Tú?* Inclou obra de Tàpies i vint poemes meus. Antoni Tàpies, el seu fill, em va convidar a col·laborar amb el seu pare. I a mi em va semblar que no hi havia cap motiu per no fer-ho. Al contrari, me'n vaig sentir molt honorat.

V.M. No va ser una decisió seva?

A.G. No, normalment no proposo ni demano res, ni a editors, ni a ningú. És una manera de ser. I no obstant, després em costa dir que no. I de vegades m'equivoco dient que sí.

V.M. Tornant al tema dels colors: a 'Arden las pérdidas', el seu últim poemari, els colors groc, púrpura, vermell i blanc hi juguen un paper destacat. Més enllà del color, són un símbol?

A.G. Sí.

V.M. Me'n pot donar la clau?

A.G. Jo dic de la meua escriptura, ho dic amb tota la inseguretad del món, que el símbol se simbolitza a ell mateix abans que res, encara que pugui simbolitzar una altra cosa a la vegada. Per exemple, quan dic: "Esta casa estuvo dedicada a la labranza y la muerte", en aquesta línia estic convertint la casa en un símbol, però en termes realistes la casa també va estar

Lectura poètica a CaixaForum

► Antonio Gamoneda (Oviedo, 1931) acaba de publicar *Esta luz. Poesía reunida (1947-2004)* (Galaxia Gutenberg/Círculo de Lectores), un recopilatori que reuneix tota la seva poesia en un sol volum i que incorpora la reescriptura de 39 poemes de joventut. Gamoneda, que és un poeta que es prodiga poc públicament i viu habitualment a Lleó, es desplaçarà a Barcelona el 15 de desembre vinent per fer una lectura poètica al CaixaForum (21.00 hores). "Tal vegada llegiré poemes dels meus tres últims llibres, tot i que acostumo a decidir-ho a l'últim moment", afirma.

El dia que li vam fer l'entrevista, just acabat l'estiu, ens va rebre a casa seva, al casc antic de la ciutat de Lleó. Un lloc privilegiat que té un jardí al davant que dona a una casa espaiosa de dos pisos plena de llibres de gom a gom i on l'art (pintures i escultures) és present arreu, cosa que fa que sembli que entres en un museu, però sense ni un bri de fredor. Al contrari, l'espai on viu amb la seva esposa María Ángeles és acollidor i confortable. Amb fama de ser un personatge d'humor canviant i d'estar sempre molt ocupat, ens va rebre amb hospitalitat i va respondre amb paciència i precisió preguntes que tal volta li han fet mil i una vegades. Abans de començar a parlar es va ajustar l'audiòfon per sentir bé les preguntes que després va contestar pausadament, sense presses, amb un to gairebé didàctic.

► ► ►